

Biblický text, který nám dnes chce rozšířit obzor i tím, že poukáže za horizont našeho přehledu, je zapsán v Pavlově dopise k Římanům ve verši 14., kde čteme:

„Nebo i moudrých i nemoudrých dlužník jsem.“

*

Ó Pane, dej nám tu schopnost, tu inteligenci, v lidském slově rozpoznat Tvé Slovo svaté. Amen.

*

Přátelé v Kristu,

když to vezmeme z nadhledu, z ptačí perspektivy, tak je naše dnešní neděle těsně po Vánocích i těsně před Vánocemi. Těsně po Vánocích je u nás, v Čechách a v mnoha jiných zemích, v kterých se tradice inspirovala Lukášovým evangeliem, zvěstí pastýřů o duchovních událostech svaté noci. V jiných i evropských zemích sáhla tradice po Matoušově evangeliu, v kterém o betlémské noci referováno není, smysl vánočních svátků je líčen na příjezdu tří králů z východu, kteří se přijeli poklonit skutečnému a jedinému králi světa. To se slaví až do ledna. V tomto mezidobí můžeme nahlédnout tam i tam, k tomu co ještě včera bylo, i k tomu co teprve bude. Věřím, že zástupy nebešťanů, množství těch, kteří nás předešli a kteří jsou již v těch mnohých příbytcích, které má Bůh k dispozici, věřím, že to přemnohé nebeské rytířstvo, které o prvních Vánocích v našem štědrém večeru zpívalo to krásné a mohutné Haleluja a Gloria, Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj – Bůh se rozhodl pro člověka, pro svět – miluje je, věřím, že tyto zástupy nebešťanů v Boží blízkosti nejsou úplně apatické k tomu, co se dnes na zemi, dnes mezi námi děje. Věřím, že přinejmenším s napětím sledují vývoj nás pozemšťanů, kam spěje, kam nás vede či zavádí naše svoboda a autonomie, kterou oni uznávají, do které nezasahují. Jestliže se jim líbil způsob jakým jsme oslavili Vánoce my, někteří 24. prosince, jiní 25. na Hod Boží vánoční, jestliže jsme jim udělali radost naší oslavou narození Krista, stěhují se teď do Španělska, Portugalska a do Jižní Ameriky, do Ruska, prostě tam, kde se teprve slavit bude, aby se zaradovali ještě jednou. A nebo je to úplně jinak, a nebo v nebi žádnou radost z našich oslav narození Krista nepocítují. Písnička Ježíškui panáčku je nedojímá, naše oslavy vidí spíše jako duchaprázdné bakchanálie a spolu s prorokem Izaiášem sdělují názor Boží: „K čemu jest mi množství vašich obětních hodů, dí Hospodin. Přicházíte do chrámu, abyste se ukazovali přede mnou, ale kdo vám radil, abyste šlapali mé síně, nepřinášejte více oběti klamně, kadění v ohavnosti mám, nemohu vystát vaše slavnostní shromáždění, z duše nenávidím vaše svátky, jsou mi na obtíž, jsem vyčerpán, když je musím snášet. Omyjte se, očistěte se, přestaňte páchat zlo. Učte se činit dobro, hleďte právo, zakročte proti násilníku, pozdvihněte potlačeného, dopomozte k právu sirotkovi, zastaňte se vdovy!“

My to nevíme, a je nám to zatím skryto, jsou-li naše Vánoce „písní o radosti, jež je všemu stvoření“ a nebo jsou-li smuteční písní svědčící o zásadním nepochopení Boží vůle. Ano, je to možné, že nebeské zástupy se drží Markova a Janova evangelia, kteráž o žádném Jezulátku v jesličkách nereferují a začínají až s dospělým Ježíšem. Je to otevřené. Já nevím, jak tomu je, nikdo z nás to neví, Boží vůli hledáme. Já osobně slavím Vánoce rád. Rád si z plných plic zazpívám o Vánocích například píseň Jana Tábořského z roku 1501: „Velebme vždy s veselím Stvořitele svého neb pro naše spasení z života čistého, dítě se narodilo, prorocství se splnilo v jeho narození. Divné to dítě bylo nebo se tu spojilo božství s člověčenstvím.“ Já se přiznávám, já věřím o zprávě o Božím vtělení moc rád i proto, že tato zvěst v naší moderní době tak nějak trčí, že je pro vědecký světový názor nepřijatelná. Vždyť lidé vědy se spolu s filozofy, kteří chtěli být za každou cenu považováni za vědce, zřekli Božího vtělení i Božího zjevení a zavázali se, že se budou věnovat pouze lidskému vědění – empirické vědě – tomu, co je prokazatelné. Nic proti tomu, každý ať se věnuje tomu, co nahlíží jako důležité, ale rozhodně není správné, když se vědecký světový názor, podpořen světskou mocí, stane jedinou pravdou o životě a smrti a vše ostatní je považováno za blud, klam a podvod. Španěl Unamuno píše v roce 1927: „Vím, jací jsou ti vyschlí rozumáři ulpívající na definicích, mně však již omrzelo tolik čistých věcí: čistý rozum, čisté poznání, čistá zkušenost... Vždyť jsou problémy věčné, které nebudou definitivně

rozřešeny nikdy, protože pokaždé, když si rozum myslí, že je vyřešil, život je před nás předestře znovu, nechť se podřídí rozumu, ale žádaje, aby se rozum podřídil jemu.“

To, že se Bůh stal člověkem, že se Slovo stalo tělem, tato zvěst byla již před dvěma tisíci lety pro většinu nepřijatelná. Pro židovské myšlení to bylo rouhání, neboť se stíral propastný rozdíl mezi stvořením a mezi svatým stvořitelem. Pro řecký a římský svět pak šlo o pošetilost. Představa, že by se bohové zabývali nebo dokonce spráhli či spřiznili s naším světem, tato představa vyvolávala na jejich tváři úsměšek a pohrdání.

Apoštol Pavel povzbuzuje mladé křesťany v Římě i v řeckém Koryntu, píše (1.Kor.,1,16): „Pohled'te bratří koto si Bůh povolává. Není mezi vámi mnoho moudrých podle lidského soudu, ani mnoho mocných, ani mnoho urozených, ale co je světu bláznovstvím, to vyvolil Bůh, aby zahanbil moudré. A co je slabé vyvolil Bůh, aby zahanbil silné; neurozené v očích světa a opovržené vyvolil Bůh.....aby se tak žádný člověk nemohl vychloubat před Bohem!“

Ještě jsme se dosyta nevysmáli té ploché lidské inteligenci, tomu zúženému lidství, té moudrosti moudrých, která odmítá touhu, snění, fantazii, poezii a zpěv, která odmítá víru jako podstatu nadějných věcí a základnu věcí neviditelných, jako vědou nepodložené, citové afekty, jako měnecenné emoce. Ještě jsme se dosyta nevysmáli tomu vědeckému světovému názoru, který vůbec neexistuje a přesto nás v minulém režimu sužoval a deklasoval naší víru. Já věřím plně a rád, že se Bůh inkarnoval, že se nám lidem stal člověkem, že se nám zjevil, protože láska hodně zmůže a Boží láska zmůže i to, co se člověku zdá nemožné. Moudří Židé se pohoršovali, moudří Římané a Řekové se posmívali, když první křesťané zvěstovali, že se Bůh v Kristu stal dítětem a člověkem. Ale ne všichni. Tak například Rabi Löwi, který působil zde přes ulici a jehož čtyřsté výročí jsme si začátkem prosince připomínali, napsal: „Člověk Boží vůli hledá a dobírá se jí. Touto svou snahou člověk Boží svatost vždy ukrátí a potřísní a stáhne do lidského a nedokonalého. Ale tato snaha zachytit nezachytitelné, vnést svaté do pozemského není pouze dekadencí, devalvací a dehonestací Boží vysokosti, je i posvátným a posvěcujícím lidským příběhem skutečně žitým ve světě, je to dobrodružství zavádějící člověka do smrtelných propastí i na vrcholy jeho existence. Lidská snaha vtáhnout Boha do světa, vnést ho do pozemskosti je legitimní a přitopená přesto, že tím člověk Boha relativizuje.“ Tolik Rabi Löwi – Žid, který by se měl správně pohoršovat, ale on to chápe stejně jako my. Téměř spolu s námi volá: Buď vůle Tvá jako v nebi, tak i na zemi.

A tak navzdory dnešnímu rozumářství, navzdory vědeckému světovému názoru, který žádný není, věříme a vyznáváme: Věřím v Boha, který se stal člověkem, věřím v Boha Kristova příběhu, jehož srdce od Vánoc až ke Golgotě tlouklo tam, kde mé lidské srdce se svým strachem a se svou nadějí tluče zde a dnes.

Jsme v mezidobí mezi dvěma Vámocemi. Mezi andělskou zvěstí, která tolik vyděsila pastýře a mezi příjezdem tří králů. Bývalý rektor Karlovy university, Radim Palouš, nám kdysi v undergroundu, v době, kdy ještě rektorem nebyl ani být nemohl, objasňoval smysl Vánoc. Říkal zhruba následující: Pastýři nebo spíše pasáci ovcí to byli ti nejprostší, nejméně vzdělaní, nemoudří lidé z tehdejšího venkova. Tři králové z Východu to byli bohatí, urození lidé, to byli hvězdáři, lidé exaktních výpočtů, lidé intelektu, lidé vědy. A podívejte se na to, jak ti ubozí pasáci, tak ti tehdejší vědci dorazí do betlémské stáje. Jsou ve správný čas na správném místě – u nohou dítěte, u nohou krále a spasitele světa. To je krása. Oni se setkají tam, kam prostý lid dovede anděl, tam dorazí jen s maličkým zpožděním i asrtronomové, vzdělanci, které vedla hvězda. A tak tomu bude, k tomu musí dojít, aby na zemi zavládl pokoj a Boží dobrá vůle.

Přátelé v Kristu, nyní, v závěru mého kázání cítím, že jsem to trochu přeexponoval, že jsem se příliš vysmíval té moudrosti moudrých. Vize Radima Palouše o setkání lidu víry a lidu vědy, mne vybízí k větší pokoře než jsem dnes předvedl. Proto už nechci připomínat to, že Bůh vyvolil to, co je světu bláznovstvím, aby zahanbil moudré. Vždyť jde o smíření, o setkání u nohou spasitele. Proč by měli být jedni zahanbeni a druzí vyvýšeni? Každý přijde k dítěti a králi svou cestou. A tak raději na závěr volím mírnější a pokornější slova z Pavlova dopisu k Římanům (Řím., 1,14): „Nebo Řeků i kterýchkoli jiných národů, i moudrých i nemoudrých dlužník jsem.“ Vždyť jsme jedni jako druzí, jen hříšní bídni sluzi. Nikdo z nás se nemá povyšovat a vytahovat. A tak končím slovy z Pavlova dopisu Timoteovi (1.Tim., 1,17): „Protož králi věků nesmrtelnému, neviditelnému, samému moudrému Bohu budiž čest i sláva na věky věků.“ Amen.